

Rod Přidalů přispěl k rozvoji podnikání

VĚRA FIŠMISTROVÁ

V uplynulých dnech jsme si připomněli 120. výročí narození Rudolfa Přidalu mladšího, význačné osobnosti, která spolu se svými rodiči a bratry zasloužila nejen o sportovní a kulturní dění v Přerově, ale i o rozvoj obchodního podnikání v okrese.

V přerovské Mostní ulici číslo 226 býval před více než 170 lety obchod smíšeným a koloniálním zbožím Josefa Osovského. V roce 1865 převzal tento obchod Josef Kobliha, který vedle smíšeného zboží začal prodávat i zboží „železné“.

V roce 1888 se s Koblihovou dcerou Marií oženil Rudolf Přidal, který se narodil 7. března 1856 v Olšanech u Prostějova. V blízkém Prostějově se vyučil v tamním železářském obchodě, poté působil několik let jako příručí v Olomouci a zároveň převzal od svého tchána i obchod.

Nevedl však již zboží smíšené a koloniální, ale založil speciální obchod železem a železným zbožím, který byl v Přerově první svého druhu. Později byl sortiment obchodu rozšířen o prodej střelného prachu a zbraní.

Rudolf Přidal, který dal firmě pevný obchodní základ, ji vedl až do své smrti dne 2. dubna 1907. Následně závod řídila manželka Marie (19. 5. 1869 Přerov - 13. 10. 1942 Přerov). Po roce 1918 pak velkoobchod železem v přerovské Mostní ulici vedla spolu se svým synem Alfrédem Přidalem, který se stal společníkem firmy.

Krátce po skončení 1. světové války bylo v obchodě zřízeno speciální sportovní oddělení, rovněž první v Přerově. Zájemci zde měli k dispozici potřeby pro letní i zimní sporty.

V roce 1929 byla provedena rekonstrukce obchodních místností, které byly modernizovány.

Firma se také starala a vychovala řadu obchodníků. Na počátku století byl u firmy Rudolf Přidal zaměstnán jako příručí také Vojtěch Netopil, pozdější velkoobchodník s železem v Přerově.

Již před rokem 1930 firma Přidal rozšířila službu zákazníkům rozvážením zakoupeného zboží nákladním autem, čímž rozšířila svou působnost na celý okres. Majitelé firmy získávali stále zákazníky svým solidním jednáním a nabídkou kvalitního a moderního zboží.

Manželé Přidalovi měli čtyři syny, Rudolfa, Alfréda, Josefa a nejmladšího Otakara. Nejstarší syn velkoobchodníka Rudolfa Přidalu, Rudolf mladší se narodil 19. března 1889 v Přerově. Po absolvování národní školy maturoval v roce 1907 na přerovském gymnáziu, poté studoval dva roky na obchodním oddělení při vysoké škole technické v Praze a absolvoval jednoroční abiturientský kurs při obchodní akademii v Chrudimi. Po ukončení studií pracoval v letech 1901 - 1918 v Ústřední bance českých spořitelů ve Vídni jako pokladník a burzovní disponent. V roce 1919 odešel do Brna jako prokurista Moravsko-slezské banky, načež v roce 1923 přesídlil do Prahy, kde působil jako místoředitel Moravské banky.

Ve finančních kruzích byl znám jako vynikající burzovní obchodník. Rudolf Přidal se jako uvědomělý Čech účastnil aktivně českého menšinového hnutí ve Vídni, kde byl významným členem různých národních korporací - působil v Sokole, v pěveckém spolku Lumír, v divadelním ochotnickém kroužku. Byl také výborným operním a operetním sólistou, patřil k předním funkcionářům vídeňského sportovního klubu Slovan.

Jeho sportovní činnost se datuje již od studentských let, kdy byl předsedou Akademického klubu v Přerově a založil při něm první sportovní odbor, který se později sloučil s Klubem českých velocipedistů (změnou jména pak vznikl SK Přerov). Při studiích v Praze a pobytu ve Vídni poznal atletiku a už v roce 1909 při utkání T-U (Technika-Univerzita) v Praze dne 15. května 1909 startoval za techniku, když běžel 200 metrů za 24,8 sekund a 400 metrů za 56,8 sekund.

V roce 1911 startoval za Slovan Vídeň jako vážený bankovní úředník pod pseudonymem Roodi (Rudi). V roce 1916 přivezl z Vídně na Moravu základy hry stolní tenis. Když v roce

1919 odešel do Brna, i tam se zapojil do sportovního dění a stal se jedním z prvních předsedů SK Moravská Slavia Brno.

I po odchodu do Prahy v roce 1923 se zapojil do aktivního sportovního života, kde byl aktivním členem Všesportovního výboru a členem výboru SK Slavia Praha.

Přidal byl též zvolen v roce 1929, 1930 a 1931 místopředsedou Československé atletické asociace. V té době též vykonával funkci pokladníka Družstva pro vybudování československého sportovního stadionu na Strahově. Tento zdravý, aktivní, fyzickou i duševní silou překypující muž zemřel náhle 1. března 1931 v Praze na plicní embolii.

Další syn manželů Přidalových, Alfréd (11. dubna 1896 Přerov - 8. listopadu 1972 Přerov), byl znám široké veřejnosti pod jménem Fred Přidal nejen jako obchodník, herec a režisér spolku divadelních ochotníků Tyl, ale především jako aktivní sportovec, vynikající tenista, hráč a rozhodčí v kopané. Od založení Středomoravské župy tenisové v Přerově byl Fred Přidal jejím předsedou, byl také členem výboru Asociace v Praze a dalších organizací.

Třetí syn Josef (22. září 1894 Přerově - 7. května 1982 Přerov) působil jako profesor hospodářské školy v Kojetíně a Přerově, byl historikem i známým a populárním atletem, organizátorem atletiky. Jeho jméno je nerozlučně spjato se sportovním děním v Přerově.

Byl členem Sokola, SK Přerov, místonáčelníkem Svazu házené a náčelníkem Hanácké župy házené (1920 - 1928), kterou v Přerově založil. Od roku 1922 působil jako rozhodčí lehké atletiky a od roku 1936 byl mezinárodním rozhodčím, od roku 1924 byl členem Československého olympijského výboru, zúčastnil se Olympijských her v Paříži a Amsterdamu, byl členem Sokolské župy Komenského, od roku 1952 funkcionář Spartaku Přerovské strojírně, předseda Atletického svazu a dalších sportovních organizací (atletikou se zabývá i jeho syn Ing. Miloš Přidal, člen Klubu filatelistů, milovník sborového zpěvu, byl předsedou komise rozhodčích antidopingové komise, předseda ústřední komise rozhodčích atletiky). Rozsáhlá byla publikační a přednášková činnost profesora Josefa Přidala, který se též zabýval archeologií a památkovou péčí. Nejmladší syn Otakar (14. července 1900 Přerov) odešel 4. října 1920 do Brna, později působil jako inženýr v Hradci Králové.

Josef Přidal měl obdivuhodné znalosti

**Pedagog a významný sportovec
Josef Přidal**

Tyto písemnosti jsou uloženy ve Státním okresním archivu v Přerově. Jeho vědomosti a znalosti o sportovním dění byly obdivuhodné. Není divu, že se na něho obraceli sportovní odborníci z republiky i zahraničí, aby získali, případně si ověřili nejrůznější údaje. Rozsáhlá byla též jeho přednášková a publikační činnost. Přispíval do učitelských časopisů a novin (mj. Obzor, Selské listy, brněnský Sport, Sportsman, Nové Přerovsko, Kultura Přerova).

Profesor Josef Přidal též patřil k nejstarším členům Klubu fotografů amatérů v Přerově, byl členem pěveckých sborů v Přerově a Uherském Brodě, kde se podílel i na založení prvních JZD, hrával amatérsky divadlo v Přerově a Napajedlech, spolupracoval s vlastivědnými ústavy v Uherském Brodě a Přerově. Spolupracoval a následně pracoval v přerovském okresním archivu, kde založil sportovní oddělení z vlastních dokumentů, které archivu věnoval.

Josef Přidal byl ženatý, v manželství s Růženou, rozenou Křížovou. Narodili se jim synové Josef a Miloš. Atletikou se zabývá i jeho syn Ing.

Miloš Přidal, člen Klubu filatelistů, milovník sborového zpěvu, který vykonával funkci předsedy komise rozhodčích antidopingové komise, předsedy ústřední komise rozhodčích atletiky a další). Profesor Přidal zemřel po kratší nemoci 7. 5. 1982 v Přerově, kde byl i pochován na městském hřbitově. Aktivní zájem především o sportovní dění si uchoval až do smrti. Profesor Josef Přidal vychoval řadu sportovců, vyškolil stovky rozhodčích. V Přerově snad nebylo jednoho atletického podniku, kterého by se nezúčastnil či aktivně nepomohl.

Kde je pohyb, tam je i zdraví a život

Celý život zasvětil výchově mládeže jako vyznavač hesla: „Kde je pohyb, tam je i zdraví a život“. Sám ve svém životopise napsal: „Sledoval jsem sportovce zblízka při výcviku a závodění, viděl jsem jejich růst a výsledky, vyškolil jsem stovky rozhodčích a vychoval jsem také sám řadu mladých sportovců, ale především poctivých lidí.“

Věra Fišmistrová

...